

F. Özler (Abstrakt): Bir kitabın, makalenin, bildirinin, raporun, konuşmanın, tezin, patentin veya standardın temel noktalarını ortaya koyan değerlendirmedir. Abstraktın amaçları şunlardır:

- a. Belgenin içeriğinin çabuk belirlenmesini sağlamak,
- b. Bilgi gereksinimini karşılayıp karşılamadığını belirlemek,
- c. Tüm metnin okunup okunmayacağını kararlaştırılmasını sağlamak.

Abstraktların uzunluğu yayının türüne göre değişiklik gösterebilir. Örneğin bir monograf veya tezin abstrakt uzunluğu diğer yayınlarına oranla daha uzun olabilir. Ortalama bir abstraktın uzunluğu 30-300 kelimedir. Abstrakt aynı zamanda ilgili yayın için kullanılan anahtar kelimeleri mutlaka içermelidir. Bu danışma kaynakları ilgili yayının ilk bölümünü oluşturduğu gibi ayrı ayrı ve belirli bir sisteme göre kategorize edilmiş şekilde ayrı bir yayın olarak da hazırlanabilmektedir (Bakınız EK-9).

Örnekler:

E-Kitap Teknolojisi ve Kullanımı

(1) Öz

*1450'li yıllarda Johann Gutenberg'in matbaa makinesini icat etmesiyle oldukça büyük bir gelişim gösteren kitap endüstrisi, iletişim ve bilgi teknolojilerine paralel olarak sürekli bir değişim içindedir. Bu değişimin son halkasını kitap endüstrisinde ve yayıncılık sektöründe devrimsel bir nitelik taşıyan **elektronik kitaplar** oluşturmaktadır. Yazılım, donanım, standart ve protokol bileşenlerinden oluşan e-kitap teknolojisi, bir takım avantaj ve dezavantajlarıyla beraber birçok yeni **e-kitap okuma cihazının** akademik ve gündelik yaşantımıza girmesine neden olmuştur. **E-kitaplar**, günümüzde **elektronik yayıncılık**, eğitim ve bilgi hizmetleri alanlarında gelişme göstermekte, gün geçtikçe artan sayılarıyla daha geniş kullanıcı kitlelerine hitap etmektedir. Basılı kitaplara alternatif olabileceği tartışılmakta olan bu teknolojinin zamanla bilgi edinme ve bilgiyi yayma yöntemlerimizi değiştirmesi kaçınılmazdır. E-kitapların*

yaygınlaşması, bilgi merkezlerinde kullanıcı hizmetleri ve teknik hizmetlerdeki işlemlere yeni bir boyut kazandıracaktır.

Anahtar Kelimeler:

e-kitap, elektronik yayıncılık, e-kitap okuma cihazları

Bulgaristan'a Satılan Evrak ve Özel Arşivlerin Ülke Tarihindeki Önemi

(2) Öz

Türkiye'de modern arşivcilik çalışmalarına XIX. yüzyılın ikinci yarısında başlandığı konusunda bir fikir birliği vardır. Bu çalışmaların alt yapısına ilişkin tarihi göstergeler ise; XV. yüzyılın başlarına kadar gitmektedir. XVIII. yüzyıldan itibaren devlet işleri ile ilgili, çeşitli büyüklükteki arşiv odalarında tomarlar halinde, mühürlü çuval ve sandıklar içerisinde saklanan belgelerin ihmaller ve kötü koşullar nedeniyle kullanılmaz hale gelmesi üzerine modern arşivcilik çalışmalarına gereksinim duyulduğu görülmektedir. Bu çalışmalar, yalnızca saklama-koruma amaçlı olarak Cumhuriyet'in ilanına kadar olan dönem içerisinde çeşitli çalışmalarla sürdürülmüştür. Bu dönemde Türk Arşivciliği için ortaya konulan en önemli girişim, 1846'da **Hazine-i Evrak**'ın kurularak, dağınık halde bulunan devlet belgelerinin burada saklanmasıdır. Cumhuriyet Dönemi'nde ise; 1 Kasım 1922'de Osmanlı Saltanatı'nın kaldırılması üzerine T.B.M.M. Hükümeti, Bab-ı Ali Hazine-i Evrakı'nın, önemli bakanlıkların ve kuruluşların belgelerini korumuştur. 1 Mart 1923'te T.B.M.M. İcra Vekilleri Heyeti'nin Kalem-i Mahsus Müdürlüğü'ne bağlı "Mahzen-i Evrak Mümeyyizliği" kurulmuştur. Bu kurum bugün **Osmanlı Arşivleri** ve **Cumhuriyet Arşivleri**'nden oluşan Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün de çekirdeğini oluşturmuştur. 1931 yılına kadar Osmanlı'dan devralınan ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kurumları tarafından üretilen belgeler, çeşitli ayıklama ve imha aşamalarından geçmiştir.

Bu çalışmaların en ilginç ise; Mayıs 1931'de gerçekleşen ve 30-50 ton ağırlığında ve çoğu Maliye Bakanlığı'na ait yaklaşık 1,5 milyon belgenin **Bulgaristan**'a satılması ve bu olaydan sonraki gelişmelerdir. Bu olay, daha önce birçok belgenin zayi olmasına neden olan "ihmal ve ilgisizlik" ve "**arşiv mevzuatı** yetersizliği" nedeniyle yaşanmıştır. Bu üzücü olaydan sonra devlet belgelerinin imha edilmemesi konusunda yasal önlemler alınmış, ancak alınan bu önlemler çerçevesine **özel arşivler** dahil edilmemiştir. Buna benzer olayların yaşanmaması için devlet ile ilgili özel kişi ve kurumların elindeki önemli-önemsiz belgelerin denetiminin sağlanması ve çeşitli platformlarda devletin aleyhine kullanılmaması bağlamında gerekli hukuki önlemlerin alınması ve **milli arşivin** yeniden organize edilmesi gerekmektedir. Çalışmada bu önlemler ile ilgili öneriler sunulmuş ve konu ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Bulgaristan, özel arşiv, Osmanlı arşivleri, Cumhuriyet arşivleri, hazine-i evrak, milli arşiv, arşiv mevzuatı

Library and Information Science Abstracts LISTA (LISA): 68 ülkede yayınlanan yaklaşık 500 süreli yayın içinde yer alan makale ve bildirilerin özlerini vermektedir.

Dissertation Abstracts International (DAI): ABD, Kanada, İngiltere ve bazı Avrupa ülkelerinde hazırlanan doktora ve yüksek lisans tezlerinin özlerini veren bir kaynaktır. Her iki kaynağa da aynı zamanda elektronik olarak da çeşitli veri tabanlarından erişilebilmektedir.

International Pharmaceutical Abstracts, Biological Abstracts vb.

TÜBİTAK

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU

**ÖZ
(ABSTRAKT)
HAZIRLAMA KILAVUZU**

**TÜRDOK
TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Atatürk Bulvarı No. 221, Kavaklıdere-ANKARA

EK-9/1

Kılavuz / Rehber

4

TÜRKİYE BİLİMSEL VE TEKNİK ARAŞTIRMA KURUMU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

ABSTRAKT
HAZIRLAMA
KILAVUZU

TÜRDOK YAYINLARI: 3
ANKARA, 1969

EK-9/2

Kılavuz / Rehber

PROF. DR. HAKAN ANAMERİÇ

KAYNAKLAR

Abstrakt Hazırlama Kılavuzu. (1969). Hazl.: Sönmez Taner. Ankara: TÜRDOK.

Harrods Librarians Glossary and Reference Book. (1987). Prepared by Raymond John Prytherch. Aldershot: Gower.

Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü: Sosyal Bilimler. (2011). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.